

ECZACI TACİR MİDİR? 1981'DE

Ecz. H. Yılmaz MANAV

Ticaret ve Sanayi Odalarına göre «evet», Eczacı Odalarına göre ise «hayır». Gerçekten de yıllardır tartışması sürdürülegelen bu soruya, yasalar ve yetkili makamların kararları ışığında gerçek cevabın ne olması gerektiğini araştırmaya çalışacağız.

Eczaneler, Türk Ticaret Kanunu'nun 12. maddesinin 1. fıkrasında yazılı bulunan menkul malları satmak üzere tedarik eden ve bunları aynen veya başka şekle sokarak satan müesseseler olarak tanımlanmakta Ticaret Odalarına göre de aynı yasanın 11. maddesine göre ticari bir işletme sayılmaktadır. Bu görüşe göre, 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki Kanunun 19. maddesinde, «...eczane sahibinin mesleği dışında bizzat ticaret yapamayacağı...» hükmünün yer alması, eczanelerin TTK'na göre ticarethane sayılmalarına mani değildir. Bu hükümden maksat, halkın sağlığı ile ilgili emtea satan bir ticarethane sahibinin bu ticarethane dışında başka işle uğraşarak asıl mesleki faaliyetini ihmal etmesini önlemektir. 6643 sayılı T.E.B. yasasının eczacıyı Bölge Eczacı Odalarına kayıtla mükellef kılması mesleki tesanüdü korumağa yönelik olduğu kadar, halkın sağlığı ile ilgili müesseseler ve sahiplerinin denetime tutulmaları maksadını taşımaktadır. Dolayısıyla, eczanelerin birer ticarethane sayılmaları keyfiyeti ile bunun ilgisi yoktur.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 27.1.1976 gün, ve 417-418 sayılı kararında «Eczacıların yaptıkları iş yönünden TTK'nun 3.,12/1., ve 16. maddelerine göre tacir sıfatını haiz oldukları için» Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıt yaptırmaya zorunludurlar.

İşte bu nedenledir ki, yıllardır Ticaret ve Sanayi Odaları meslektaşlarımızı normal aidat, munzam aidat, sınıf terfii... diyerek sömürmüşler ve karşılığında ise dileyenlere lüt-fettikleri üç sayfalık kimlik cüzdanı dışında hiçbirşey vermemişlerdir. Ne var ki, bu biraz da meslektaşlarımızdaki pasiflikle böylece oluşagelmış ve güçlü örgüt, üyelerinin niteli-ği itibariyle daha güçlü olması gereken güç-süz örgütü baskı altında tutmuştur. Bu hep böyle gitmeli miydi, yoksa eczacıların teze-rindeki haklılık gene aynı yasalar içinde ka-nıtlanabilir miydi?

T.E.B. Merkez Heyeti'nin Ticaret Odaları-na kayda zorlamalara karşı konulması yön-temini içeren 5.2.1977 günlü sirkülerinin ış-ğında altı yıllık üyesi olduğum ve hiç birşey almaksızın hep verdiğim Mersin Ticaret ve Sanayi Odası'ndan kaydımın silinmesini ist-ededim. Vermediler.

Ama haklıydım, zira eczacıydım ve be-nimle ilgili özel bir yasa (6197) vardı. Mesle-ğimi icra ederken, bu müesseseyi düzenleyen özel nitelikte bir yasa varsa (6643) o müesse-se hakkında daha genel bir yasanın (TTK) uygulanması düşünülemedi. Tıpkı Eczacı Kal-fa ve Çırağını tanımlayan 6197 sayılı yasa varken genel anlamda çıkartılan Kalfalık ve Çıraklık Yasası'nın Eczane Kalfa ve Çırağını ilgilendiremeyeceği gibi.

Ticaretle uğraşmaları 6197 sayılı yasa ile yasaklanan eczacının tamamen serbest olan ticaretin gereklerini yerine getiren tacirlerin tabi olduğu genel anlamda bir yasanın mü-kellefiyetlerine tabi tutulmalarının izahı yok-tur. Hukukta nimetle külfet eşitliği yürürlük-tedir. Böyle iken hem yasanın öngördüğü mü-kelefiyetleri yerine getirmeye zorlamak hem de nimetlerinden yararlandırmamak hukuk anlayışı ile bağdaşmamalı. Üstelik her iki Oda da meslek tesanüdü için kurulmuş aynı gaye-li teşekküllerdir. Eczacı Odası'na kayıtlı olup,

aidatını ödeyen bir eczacının Ticaret ve Sa-nayi Odası'na da aidat ödemesi usulsüzdür. Çünkü ölenen aidat, adı ne olursaolsun bir vergidir, ve bir mükellefin aynı mahiyette iki vergi ödemesi «mükerrer vergi olamaz» ilkesi ile çelişir. Aynı tezi destekleme yönünden Ti-carete ve Sanayi Odaları Yasası'nın şu maddesi ilginçtir: «Bir yerde Ticaret Odası'na kayıtlı sanayiciler, eğer o yerde Sanayi Odası kuru-lursa Ticaret Odası'ndan ayrılarak Sanayi Odası'na kayıtlarını yaptırmak zorundadırlar.» Yani hem Eczacı Odasına, hem de Tica-ret Odasına kayıtlı olmak Anayasamızın 42. maddesinin F fıkrasında yer alan «angarya yasaktır» ilkesine de ters düşmektedir.

İşte en belli başlılarını özetlemeye çalış-tığım bu haklı nedenleri tez olarak ileri sürüp, 1977 yılında Mersin Ticaret ve Sanayi Odası aleyhine terkin kayıt isteği ile Ticaret Mahke-mesi sıfatıyla Mersin Asliye Hukuk Mahkeme-sine dava açtım. Anılan mahkemenin 20.5. 1977 gün ve 1977/392 esas ve 1977/339 sayılı kararı ile davayı kazandım. Mersin Ticaret ve Sanayi Odası ise kararı yasal süresi içinde temyiz etti. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi ise 3.10. 1978 gün ve 977/11678 esas ve 10267 sayılı ka-rarı ile Mersin Asliye 1. Hukuk Mahkemesi-nin kararını oybirliği ile onayladı.

Bu kararın asıl önemi Türkiye'de ilk kez eczacı lehine ve Ticaret ve Sanayi Odası aley-hine terkin kayıtla ilgili bir karar olmasın-dandır. Olayın bu aşamasında dilekçe ile baş-vurup Yargıtay kararından sözeden her Tica-ret ve Sanayi Odası üyesi eczacının üyeliğinin kaldırılması gerekmekte ise de İdare işi ağır-dan alma ve bu aşamaları her eczacının geçir-mesini ister görünmektedir. İşte burada mes-lektaşlarımıza düşen görev yığınlığa düşme-den olayı koğuşturmak ve hakkını almak ol-malıdır. Unutmamak gerekir ki kolay başarı yoktur, ve hele hiçbirşey vermeden hep alma-ya Ticaret ve Sanayi Odası'nın hakkı hiç yok-tur.

Çünkü eczacı tacir değildir.